

Sosyal ?li?ki Gereksinimi ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal ?li?ki Gereksinimi ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30694>

Özet

Sosyal ?li?ki Gereksinimi Ölçe?i (S?GÖ), bireylerin sosyal ili?kilerde hissettikleri gereksinim düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikolojik ölçektir. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu, Özerklik teorisi (Self-Determination Theory) çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışması, ölçe?in iki ana alt boyutu olan **Samimiyet** ve **Yak?nl?k** kavramları Türk kültürüne uygun bir şekilde değerlendirilmesini göstermektedir. Ölçek, özellikle üniversite öğrencilerinin sosyal gereksinimlerini belirlemede kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, uyarlama çalışmasında yüksek iç tutarlılık ve tatminkâr düzeyde geçerlik kanıtları sunmuştur. S?GÖ, sosyal ili?kilerde hissedilen kabul ve ba?lılık ihtiyacıyla psikolojik iyi oluş üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmacılar için değerli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal ?li?ki Gereksinimi Ölçe?i, S?GÖ, Özerklik teorisi, Samimiyet, Yak?nl?k, Psikolojik ölçme, Adaptasyon, Güvenirlilik

Yazarlar

Ünal-Karagüven, M., Karaman-Ekşio?lu, M., Gül, Ç.

Amaç

Sosyal ?li?ki Gereksinimi Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin sosyal çevreleriyle kurdukları ili?kilerde ne ölçüde samimiyet ve yak?nl?k gereksinimi hissettiklerini güvenilir ve geçerli bir şekilde saptamaktır. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini koruyarak, bu gereksinimlerin Türk popülasyonunda incelenmesine olanak sağlamıştır.

Ölçek, sosyal psikoloji ve gelişim psikolojisi alanlarında yapılan araştırmalara katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Özellikle bireylerin sosyal ba?lılık ihtiyaçlarıyla akademik başarı, psikolojik uyum ve genel yaşam memnuniyeti gibi değişkenlerle ilişkisini incelemeyi hedefler.

Yapı

Sosyal ?li?ki Gereksinimi Ölçe?i, psikolojik ihtiyaçlar kuramıyla önemli bir bileşeni olan sosyal ilişkilendirme ihtiyacı üzerine odaklanmıştır. Ölçek, bu ihtiyacı ölçmek üzere iki temel alt boyuttan oluşmaktadır: **Samimiyet** ve **Yak?nl?k**. Her bir alt boyut, bireyin sosyal etkileşimlerinde aradığı duygusal derinliği ve kabul düzeyini temsil eder.

Samimiyet alt boyutu, ilişkilerin içtenliğini, dürüstlüğünü ve karşılıklı anlayışın yansıtması

maddeler içerir. **Yak?nl?k** alt boyutu ise, bireyin di?er insanlarla fiziksel ve duygusal olarak ne kadar ba?lant?l? hissetti?ini, aidiyet ve kabul görme duygular?n? kapsar. Ölçek, bu iki boyutun toplam puan? üzerinden genel sosyal ili?ki gereksinimi düzeyini ortaya koyar.

Geçerlik

S?GÖ'nün yap?sal geçerlik kan?tlar?, farklı istatistiksel analizlerle desteklenmi?tir. Kavramsal geçerli?i incelemek amacıyla, ölçe?in alt boyutlar? ve toplam puan? ile ba?ka bir ölçme aracı olan ÇDÖ-10 (Çocukluk Dönemi Deneyimleri Ölçe?i'nin 10 maddelik kısa formu oldu?u varsay?lmaktadır) arasında pozitif yönde anlaml? ili?kiler bulunmuştur. Samimiyet alt boyutu ile ÇDÖ-10 arasında 0.101, Yak?nl?k alt boyutu arasında 0.109 ve toplam puan ile 0.103 de?erinde pozitif korelasyon katsayılar? belirlenmi?tir.

Ayrıca, S?GÖ alt ölçekleri arasındaki korelasyon de?erlerinin 0.875 ile 0.965 arasında olması, bu alt boyutlar?n yüksek düzeyde ili?kili oldu?unu ve aynı genel yapı? ölçtü?ünü göstermi?tir. Ölçe?in ay?rt edicilik geçerli?i (discriminant validity) ise hipotez testleri ile incelenmi?tir. T-testi sonuçlar?, cinsiyet, bulunulan bölümden memnuniyet ve annenin çal??ma durumu gibi demografik de?i?kenlerin ölçek ortalamalar?n? anlaml? düzeyde etkiledi?ini ortaya koymuştur. Örne?in, erkek öğrencilerin puan ortalamalar? hem alt boyutlarda hem de toplam puanda kız öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur (Samimiyet: $t=-2.31$, $p\leq.05$; Yak?nl?k: $t=-2.65$, $p\leq.05$; Toplam Puan: $t=-2.12$, $p\leq.05$). Benzer şekilde, annesi çal??an öğrencilerin ortalamalar?, çal??mayanlara göre daha yüksek çıkmıştır. Bu bulgular, S?GÖ'nün farklı gruplar? ba?ar?l? bir şekilde ay?rt edebildi?ini kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Sosyal ?li?ki Gereksinimi Ölçe?i'nin güvenirli?i, iç tutarlılık katsayılar? ve alt test korelasyon de?erleri üzerinden de?erlendirilmi?tir. Alt testlere ait korelasyon de?erleri 0.613 ile 0.658 arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlaml? bulunmuştur ($p\leq 0.01$).

Ölçe?in iç tutarlılı?n? gösteren Cronbach alfa katsayılar? oldukça yüksektir. Alt boyutlar için bu de?erler 0.88 ile 0.93 arasında de?irmektedir. Tüm teste ait genel Cronbach alfa de?eri ise 0.93 olarak hesaplanmıştır. Orijinal ölçe?in uygulama sonuçlarından elde edilen alfa de?eri 0.87 iken, Türkçe adaptasyon formununun 0.93 olması, ölçe?in genel iç tutarlılık ve benzerlik düzeyinin akademik standartlar? karşılad?n? ve tatminkâr düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Kaynak metinde do?rudan aç?mlayıcı veya do?rulamalı faktör analizine dair detaylı istatistiksel de?erler verilmemi? olsa da, alt ölçekler arasındaki korelasyonlar?n yüksek olması (0.875 - 0.965) ve iki temel alt boyutun (Samimiyet ve Yak?nl?k) belirtilmesi, ölçe?in iki faktörlü bir yapıya

sahip oldu?unu dü?ündürmektedir. Bu yap?, ölçe?in orijinal formunda da var olan temel sosyal ili?ki gereksinimi boyutlar?n? temsil etmektedir. Faktör yap?s?n?n uyarlama çal??mas?nda incelendi?i ve kavramsal geçerlik için kan?t sa?lad??? belirtilmi?tir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? bu popülasyon üzerinde yap?lm??t?)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kinlik

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: 7'li Likert tipi derecelendirme kullan?lm??t?. Kat?l?mc?lar, maddelere 1 (kesinlikle kat?lm?yorum) ile 7 (kesinlikle kat?l?yorum) aras?nda de?i?en seçeneklerle yan?t verirler. Ölçek, 10 maddeden olu?maktadır (Samimiyet: 5 madde, Yak?nl?k: 5 madde).

Anahtar Kelimeler

Sosyal ?li?ki Gereksinimi, Cronbach alfa, Geçerlik, T-Testi, Üniversite ö?rencileri, Psikometrik özellikler, ?li?ki ihtiyaçlar?

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Belirtilmemi?

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Belirtilmemi?

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas? 2020 y?l?nda yay?nlanm??t?. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler, orijinal çal??man?n yazarlar? ve yay?nland??? dergi (IBAD Sosyal Bilimler Dergisi) üzerinden sa?lanmal?d?. Ticari kullan?m ücretleri hakk?nda bilgi belirtilmemi?tir.

Makalenin yayımlandığı Dergipark bağlantısı burada yer almaktadır: dergipark.org.tr.

Kaynaklar

Ünal-Karagüven, M., Karaman-Ekioğlu, M. ve Gül, Ç. (2020). Özerklik teorisi ve Sosyal İlişki Gereksinimi Ölçeğinin Türkçeye adaptasyonu. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 366-377.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sosyal-iliski-gereksinimi-olcegi-toad.pdf

Sosyal İlişki Gereksinimi Ölçeği Maddeleri

Ölçek Derecelendirmesi: 7'li Derecelendirme (1= kesinlikle katılmıyorum - 7= kesinlikle katılıyorum)

Samimiyet (5 m)

Yakınlık (5 m)